

A Magyar Köztársaság nevében!

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Körmendi Csaba Tamás ügyvéd által képviselt **S. Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (...) felperesnek dr. Kemenes László ügyvéd által képviselt **C. Korlátolt Felelősségű Társaság** (...) alperes ellen kötbér és kártérítés megfizetése iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróságon 30.G.303.870/2006 szám alatt indult perében a Fővárosi Bíróság 2009. július 1-én hozott 1.Gf.75.919/2009/4. számú jogerős ítélete ellen az alperes részéről 44. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2010. április 19-én megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 1.Gf.75.919/2009/4. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 80 000 (Nyolcvanezer) forint - ÁFÁ-t is magában foglaló - felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nics helye.

I n d o k o l á s :

A jogerős ítéletben megállapított és a felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából jelentős tényállás a következő:

A peres felek között 2005. szeptember 19-én Szállítási Együttműködési Szerződés jött létre keretszerződésként ruházati termékek gyártására. A felperes, mint Megrendelő által meghatározott fazonban, színben, mennyiségben és minőségben az alperes, mint Szállító vállalta ruházati termékek gyártását. A keretszerződésen belül a felek megrendelésenként határozták meg az eseti megrendelés adatait.

A szerződés II/4/A. pontja szerint "a készáru elszállítására Megrendelő szállítóeszközt küld a Szállító raktárához. Szállító szervezi és hajtja végre a teherautó berakodását, elkészíti az

összes szükséges dokumentumot (helyi vámpapírok, TIR tranzit, szállítólevél, számla - darabszám, nettó egységár, kiadó, dátum), megszervezi és lebonyolítja a helyi vámkezelést, ha ez szükséges, illetve ezt a megrendelő igényli." E feladatok ellátásának összes költségét Szállító volt köteles viselni, és neki kellett elkészítenie a célállomáson történő vámkezeléshez szükséges összes dokumentumot. Az áru leszállítása előtt a Megrendelőnek írásban kellett tájékoztatnia a Szállítót arról, hogy mely dokumentumokra van szüksége a vámkezelési eljárás lefolytatásához. Az összes olyan költség, amely abból fakadt, hogy nem áll rendelkezésre megfelelő okmány, a Szállítót terhelte.

A Szállítónak a szállítás előtt legalább 3 nappal értesítenie kellett a Megrendelőt faxon vagy e-mailen (szállítási értesítő) a szállítással kapcsolatos összes adatról. Ehhez a szállítási értesítőhöz egy számla- és származási bizonyítvány másolatot, valamint csomagolási jegyzéket kellett csatolnia.

A II/4/B. pont tartalmazta a készáru beszállításának megkezdéséhez szükséges feltételeket (készrejelentés, szállítólevél stb.)

A II/4/C. pont szerint, ha Szállító hibája miatt Megrendelő nem tud kielégíteni egy vevői megrendelést (pl. határidő lejárt, rossz szortiment, rossz minőség), akkor a Megrendelő az anyagi kárait áthárítja Szállítóra.

A VI/A pont szerint a rejtett hibával kapcsolatos költségeket és kárt a Szállítónak a Megrendelő részére meg kell téríteni, a VI/B.pont szerint minőségi vita esetén a KERMI vizsgálat eredményét kölcsönösen elfogadják és hibás teljesítés esetén a Szállító kötbér fizetésére köteles.

Késedelem és rossz minőségű teljesítés esetén árunként 2 eurot kell fizetni (25 euros értékű áru esetén). Árunként maximum 10 %-ot kell fizetni, beleszámítva a különböző vámokat, a kár bizonyításának kötelezettsége nélkül.

A Megrendelő érvényesíti kötbért meghaladó kárát és a szerződésszegésből eredő egyéb jogait is, és kötbért akkor is követelhet, ha kára nem merült fel.

A jelen eljárással érintett megrendelést 2006. március 23-án adta a felperes az alperes részére, teljesítési határidőként - módosítást követően - 2006. május 25-ét jelölték meg.

A megrendelésben szereplő ruhaneműk gyártására Ukrajnában, Tban került sor.

A felperes, illetve a felperes megrendelője, a "Q." cég képviselője 2006. május 24-én Tban ellenőrzést végeztek, amelynek kapcsán megállapították, hogy a megrendelt áruk még nem készültek el, csak az egyik áru van 90 %-ban készen - a maradék 10 % pedig a gyártás utolsó fázisában van -, míg a többi áruféleség csak kb. 35-40 %-ban készült el.

A felek között egy korábbi megrendelésből eredően még fennállt egy a felperes által ki nem egyenlített tétel, s emiatt vita alakult ki

közöttük, hogy az alperes átadja-e a teljesítési határidőben az árut vagy csak akkor, ha annak árát előlegként kifizetik. Az eljárás adatai szerint 2006. május 24-én vagy 25-én közölte az alperes ügyvezetője ezt a feltételt, majd egyeztetést követően megállapodtak, hogy az alperes a megrendelt árut átadja a felperesnek.

A felperes 2006. május 25-én rendelte meg a fuvart Ukrajnába, a fuvarozást végző vállalkozástól. Az eredetileg két nagy beltartalmú kamion helyett 2006. május 29-re két kisebb kamiont küldött, majd a következő szállítóeszközt csak 2006. június 6-ra küldte ki.

Az eredeti megállapodás szerinti két nagy kamion vámokmányait az alperes már előkészítette, a szállítóeszközök változása miatt azonban újat kellett készítenie és azt az ukrán hatóságokkal elfogadtatni. Az ukrán hatóságok egyoldalú rendelkezése folytán a korábban a gyártási helyhez közel fekvő V. helyett O-ba kellett lefuvarozni az árut, majd onnan visszaszállítani.

Az első szállítmány 2006. június 2-án indult el O-ból és 2006. június 6-án érkezett meg B-re, a második szállítmány pedig 2006. június 11-én.

A felperes megrendelője, a "Q." cég a szállítási határidőt 2006. június 1-ben határozta meg azzal, hogy ha az árut ezen a napon elindítják Magyarországról, azt elfogadja. Végül - a késedelmes szállításra tekintettel - a felperesnek kellett fizetnie a B-L útvonal fuvar költségét. A Magyarországra érkezett árut javítani kellett, mert nem volt megfelelő a vasalásuk, a gombokat nem megfelelően varrták fel, stb. A javítható hibákat a felperes kijavíttatta, azonban ez is időbe került, tehát csak késedelmesen tudta teljesíteni a saját megrendelője felé a szállítást.

A felperes keresetében összesen 3.938.017,-Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest, amely a következő követelésekből tevődött össze:

- 2.784.293,-Ft kötbér - ebből 2.562.437,-Ft késedelmi kötbér és 221.856,-Ft hibás teljesítés miatt érvényesített kötbér;
- 720.291,- Ft késedelemből eredő kár (fuvar többletköltség - T-O 394.170,-Ft, B-L 299.506,-Ft - és állásidő - 157.980,-Ft és 65.720,-Ft);
- 385.433,-Ft hibás teljesítésből eredő kár;
- 48.000,-Ft KERMI vizsgálati díj.

Perköltségre is igényt tartott.

Az alperes kérte a kereset elutasítását. Vitatta a kötbérkövetelés jogalapját, s álláspontja szerint a felperes a kötbér jogalapjának bizonyítottsága esetén is csupán a kötbért meghaladó mértékű kárösszeget követelhetné.

A késedelmi kötbér vonatkozásában hivatkozott arra, hogy késedelmét a felperes késedelme kizárja. A felperes ugyanis a gyártás

helyszínére késedelmesen küldte a fuvarozót, ennek következtében érkezett késedelmesen az áru Magyarországra.

Másrészt az alperesnek nem volt ráhatása arra, hogy hol legyen a vámoltatás, ezért az ebből eredő kárt nem lehet a terhére róni, mert hiányzik az ok-okozati összefüggés a kár és az alperes esetleges magatartása között.

A hibás teljesítését vitatta, állította, hogy azt a felperes nem tudta bizonyítani. Miután a felek a szerződésükben a KERMI vizsgálatát határozták meg olyanként, amelyet mind a két fél elfogad, de a hibás árukra vonatkozóan ilyen vizsgálatot nem folytattak le, ezért a felperes által a kijavítással kapcsolatban kifizetett összegeket nem fogadta el.

Kérte perköltség fizetésére kötelezni a felperest.

Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest 2.562.437,-Ft és ennek 2006. június 1-től számított késedelmi kamata, továbbá 234.235,-Ft perköltség megfizetésére, a felperes ezt meghaladó keresetét elutasította. Álláspontjának lényege az volt, hogy a szerződés szerint nincs lehetőség a kettős kötbér érvényesítésére a késedelmi kötbér magában foglalja valamennyi kárigényt tekintettel arra is, hogy a felperes által érvényesíteni kívánt összegek nem érik el ezt a mértéket. A késedelmi kötbér vonatkozásában megállapította, hogy az alperes hibájából nem került sor határidőben a teljesítésre, mert az alperes vezetője által "kilátásba helyezett" áruvisszatartás miatt nem indították el időben a kamionokat az áru átvételére, tehát az alperes okozta a késedelmet.

Az alperes által benyújtott fellebbezés alapján indult másodfokú eljárásban, melyben a felperes csatlakozó fellebbezéssel élt, a bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét helybenhagyta. Az ítélet indokolásában - egyetértve az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel - megállapította, hogy a szerződés részbeni teljesítése csak 2006. június 1-én történt meg, majd annak teljesítése június 8-án fejeződött be. A Ptk. 247. §-a és a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a késedelem nem neki róható fel.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes a felperes jogosulti késedelmét bizonyítani nem tudta, a szerződés késedelmes teljesítése alól nem tudta magát kimenteni, ezért a felperes késedelmi kötbérigénye megalapozott. Rámutatott, hogy "még amennyiben az alperes álláspontja elfogadható is lenne atekintetben, hogy felperes nem tudta bizonyítani, hogy a fuvarszközöket a teljesítési határidő előtt időben megrendelte, és az alperesi ügyvezető nyilatkozatára tekintettel mondta le azokat", a felperes megrendelőjének alkalmazottja (J. J.) vallomásából megállapítható, hogy 2006. május 24-én még csak 35 %-os készültségi fokú volt az áru. Ezt erősíti meg a fuvarozó vallomása is, amely

szerint a kamionok 2006. május 29-i megérkezése után is csak másnap tudták elkezdni a berakodást.

Egyébként a szerződés szerinti készrejelentés tényét sem bizonyította az alperes.

A jogerős ítélettel szemben az alperes jelentett be felülvizsgálati kérelmet, kérte a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását, valamint a felperes kötelezését a perköltség megfizetésére.

Álláspontja szerint a jogerős ítélet nem a valóságnak megfelelő tényállást állapította meg és ebből eredően a jogszabályi rendelkezésekkel ellentétes, törvénysértő ítéletet hozott. Jogszabálysértésként a Ptk. 303.§ (3) bekezdését jelölte meg. Miután a jogosulti késedelem kizárja a kötelezett késedelmét, ebben a tekintetben még az is közömbös, hogy a minőségvizsgálattal foglalkozó J. J. tanú milyen jegyzőkönyvet vett fel 2006. május 24-én.

A felek egyezően adták elő, hogy az áru visszatartására vonatkozó nyilatkozat legkorábban 2006. május 24-én hangozhatott el, s ahhoz, hogy a kamionok 2006. május 25-én - a szerződés szerinti teljesítési határidőben - a gyártás helyszínén legyenek, már el kellett volna indulniuk május 24. előtt. Nem lehetséges tehát az, hogy az alperes vezetőjének áruvisszatartásra vonatkozó nyilatkozata lett volna az oka annak, hogy a felperes késedelembe esett a fuvarszköz kiállításával.

Fenntartotta egyebekben a fellebbezésében foglaltakat.

A felperes tartalmilag a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet helyesen állapította meg a tényállást és abból helyes jogi következtetésre jutott. Hivatkozott az eljárás során már kifejtett álláspontjára az alperes vezetőjének áruvisszatartásra vonatkozó nyilatkozata tekintetében, és felhívta a figyelmet az alperes munkatársának, Sz. J.-nak a 2006. május 25-én kelt e-mailjére, melyben megismételte az áru visszatartására vonatkozó fenyegetést, ha a felperes nem teljesíti a fizetést. Hangsúlyozta, a keretszerződés alapján adott megrendelések önálló szerződésnek minősültek, nem volt arra lehetőség, hogy a felek összevonják az egyes megállapodásokból eredő igényeiket.

A késedelem elsősorban a vámoltatás miatt következett be, a rosszul kitöltött vagy ki sem töltött vámiratok miatt. A szerződés alapján az alperes volt köteles a vámiratokat kitölteni. Miután a felperes 2006. május 26-án bejelentette az alperes felé, hogy milyen fuvarszközök érkeznek, ezért az alperes terhére róható, hogy 2006. május 29-én a vámpapírok még nem voltak megfelelően kiállítva.

Az alperes észrevételében tagadta a vámpapírokkal kapcsolatos állítás helytállóságát, hivatkozva arra, hogy pontosan a felperes fuvarszköz változtatása miatt volt szükséges újabb papírokat

kiállítani, amelyek azonban a berakodás befejezésére már készen álltak.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül és megállapította, hogy az nem jogszabálysértő.

A felülvizsgálati eljárásban eldöntendő alapvető jogkérdés az volt, a bizonyítékok okszerű, a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelő mérlegelésével állapította-e meg a jogerős ítélet, hogy az alperes magatartására vezethető vissza a teljesítés késedelme.

A Legfelsőbb Bíróság megállapítása szerint nem vitásan a felek számára egyértelmű volt már 2006. május 24-e - az alperes ügyvezetője által közölt fizetési felszólítás - előtt, hogy az alperes által vállalt határidőre nem lesz készen az áru. Ezért nem rendelte meg a felperes a szállítójárművet, és nem az alperes ügyvezetőjének nyilatkozata miatt, hiszen amennyiben várható lett volna, hogy határidőre elkészülnek a ruhadarabok, akkor 2006. május 24-én a kamionoknak már úton kellett volna lenniük. Önmagában helytálló az alperesnek az a kifogása, hogy a felperes nem állította ki a fuvarszközt a felek által teljesítési határidőként meghatározott időpontra.

Ugyanakkor azonban vizsgálni kell azt is, hogy a felperesnek ez a késedelme milyen okból keletkezett, kizárja-e az alperes késedelmének megállapítását, tehát csupán a felperes késedelmes fuvarszköz megrendelésén múlt-e az alperes teljesítésének késedelme.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a jogerős ítélet okszerűen mérlegelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat akkor, amikor megállapította, hogy az alperes nem készült el az áruval még arra az időpontra sem, amikorra kiértek az első kamionok (2006. május 29.). J. J. és A. Gy. érdektelen tanúk vallomása alapján megállapítható, hogy 2006. május 25-én nem volt készen az áru és emiatt nem kezdődhetett el a berakodás még 2006. május 29-én sem, pedig aznap már kora délután megérkeztek teherautók, mégis csak május 30-án délután tudták az árut felrakodni. Ha időben elkészült volna az alperes az áruval nem indokolta volna semmi - még az új vámokmányok hiánya sem - , hogy a rakodást a kamionok megérkezése napján el ne kezdjék, hiszen mind az alperes alvállalkozója, mind a fuvarozó tisztában voltak már a késedelemmel.

Erre tekintettel tévesen hivatkozott arra az alperes, hogy a jogosult felperes késedelme kimentí az ő kötelezett késedelmét, mert igaz ugyan a fent kifejtettek alapján, hogy a felperes késedelmesen küldte a fuvarszközt, azonban az alperes még az így késedelmesen küldött teherautókra sem tudta elkezdni azonnal a rakodást saját késedelmes teljesítése miatt. A Ptk. 303. § (3) bekezdése értelmében a jogosult késedelme a kötelezett egyidejű

késedelmét zárja ki, a kötelezett késedelme azonban meghaladta a jogosult késedelmét.

Miután az alperes a késedelmét kimenteni nem tudta, a jogerős ítélet helyesen állapította meg a szerződés alapján a kötbérfizetési kötelezettségét, ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp.275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alaptalan felülvizsgálati kérelmet benyújtó alperest a Pp.270.§ (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp.78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes felülvizsgálati eljárással kapcsolatban felmerült költségének - jogi képviseleti munkadíjának - megfizetésére. Ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.)IM. Rendelet 3.§ (2) bekezdésének a) pontja, (5) bekezdése, és a 4/A.§ (1) bekezdése alapján határozta meg.

Budapest, 2010. április 19.

Dr.Török Judit sk. a tanács elnöke, Dr.Csóke Andrea sk. előadó
bíró, Dr.Pethőné dr.Kovács Ágnes sk. bíró